

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Константин Николов Колев, Лесотехнически университет – София,
научна област 3 „Социални, стопански и правни науки“, професионално
направление 3.7 „Администрация и управление“

на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен
„доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки,
професионално направление 3.7. Администрация и управление, научна специалност
„Организация и управление извън сферата на материалното производство
(мениджмънт на публичната сфера)“, на тема: „Мениджмънта на конфликти в
управлението на човешките ресурси в публичната администрация“, разработен от
докторант в редовна форма на обучение Ваня Бориславова Пецанова

Становището е изготвено на основание на решение на научното жури,
определено със Заповед № 1294/13. 07. 2022 г. на Ректора на Югозападен
университет „Неофит Рилски“.

I. Обща оценка на кандидата

Ваня Бориславова Пецанова е родена през 1971 г. През 1997 г., 2001 г. и 2009 г. придобива съответно ОКС МАГИСТЪР „Предучилищна педагогика“, ОКС МАГИСТЪР „Финанси“ и ОКС МАГИСТЪР „Публична администрация“ в Югозападен университет „Неофит Рилски“. От 2001 г. до 2012 г. дисертантът работи като секретар на община Струмяни, а от 2012 г. до 9 май 2022 г. като главен секретар на Областна дирекция „Земеделие“, Благоевград. Със заповед № 31/08. 01. 2018 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ Ваня Бориславова Пецанова е зачислена за редовен докторант към катедра „Национална сигурност и публична администрация“ при Правно-историческия факултет за срок от 3 години. От

представения дисертационен труд, образование и професионален опит е очевидно, че докторантът притежава необходимите изследователски качества и подготовка в областта на проучвания проблем.

II. Обща характеристика на дисертационния труд

Представената за рецензиране докторска дисертация е в обем от 222 страници и съдържа увод, три глави, заключение, списък на използваната литература и приложения. В изложението са поместени 52 фигури и 13 таблици. Библиографската справка съдържа 226 източника, от които 201 на кирилица, 21 на латиница и 4 интернет източника.

Актуалността на проблема е безспорна. Конфликтите са основна характеристика на човешката активност. Поради тази причина е необходимо да се разработят научнообосновани предложения за усъвършенстване на механизмите за преодоляване на конфликтите в работна среда.

Обектът и предметът на изследването са ясно и поотделно дефинирани.

Целта и задачите на дисертационния труд съответстват на актуалните потребности на управленската практика. Поставената цел е значима за мениджмънта на конфликти в публичната администрация, а решаването на задачите осигурява нейното постигане.

Научно-изследователската хипотеза е правилно формулирана и моделира логиката на дисертационното изследване и приложения аналитичен инструментариум.

В първа глава е проучено мястото на конфликтите в социално-психологическото знание. В исторически план са систематизирани основни възгледи на водещи автори изследвали конфликтите като специфичен обществен феномен. Анализирани са съвременните схващания за спецификата на конфликта, неговите положителни и отрицателни страни, видовете конфликти, факторите за

тяхното възникване. Изяснени са основните характеристики на конфликтната ситуация и видовете конфликтно поведение.

Във **втора глава** на дисертационния труд са представени основни концепции и дефиниции, свързани с конфликтите в организацията. Разгледани са основни функции на организационните конфликти и причините за възникване на видовете организационни конфликти. С оглед изясняване процеса на управление на организационни конфликти са посочени основни етапи в тяхното развитие и са систематизирани методи, инструменти и техники за разрешаването им. Освен това са проучени различни видове стратегии на личността в конфликта, както и модели и стратегии за намеса на мениджърите като трета страна в конфликти между служители.

Трета глава е с аналитичен характер. На базата на анкетно проучване, проведено сред служители на Областна дирекция „Земеделие“ Благоевград са оценени нивата на конфликтност в звената на горепосочената публична администрация. Установена е честота на проявление на конфликтите, техния вид и обхват. Идентифицирани са вътрешни и външни за организацията източници на конфликти и техните дисфункционални и съзидателни ефекти в Областна дирекция „Земеделие“ Благоевград. Проучени са подходите за овладяване и преодоляване на конфликтите, както и компетентностите на служителите и мениджърите за справяне с конфликти в работна среда. Въз основа на проучване на литературни източници и резултатите от проведеното анкетно проучване е разработен модел за управление на конфликти в Областна дирекция „Земеделие“ Благоевград.

В заключението са представени основните изводи и препоръки за усъвършенстване на механизмите за преодоляване на конфликтите в работна среда.

Разработката е написана на правилен и достъпен научен език, което допринася за убедителност на изложението и непосредственост при възприемането.

III. Оценка научните и практическите резултати и приноси

Запознаването с дисертацията позволява да се прецени, че целта на изследването е постигната, а произтичащите от нея задачи са получили адекватни решения. Като следствие на това в мен се формира убеждението, че в дисертационния труд са налице достатъчно доказателства за теоретико-методологични и практико-приложни приноси. По-съществените от тях биха могли да бъдат представени по следния начин:

- Обосновано е използването на анкетно проучване, документален метод и психологически въпросници (Въпросник за „Оценка на конфликтни отношения в организацията“, Въпросник за самооценка на стила за справяне с конфликт на К. Томас – Р. Килман) като основни средства за събиране на емпирична информация, свързана с конфликтите в структурните звена на Областна дирекция „Земеделие“ Благоевград.

- Защитена е научно-изследователската хипотеза, че в структурните звена на Областна дирекция „Земеделие“ Благоевград съществува високо ниво на конфликтност, което въздейства неблагоприятно върху служителите и Дирекцията като цяло.

- Чрез задълбочен критичен анализ на литературни източници, свързани с конфликтите е ситематизирано и обогатено теоретично знание, което може да се използва за: провеждане на бъдещи проучвания; трансформиране на деструктивни конфликти в конструктивни; подбор на подходящи методи за намеса на ръководителите като трета страна за разрешаване на конфликтите.

- Установени са външни и вътрешни фактори на конфликти в Областна дирекция „Земеделие“ Благоевград. Последните са обособени в четири групи: организационно-управленски, социално-икономически, социални и личностни.

- Разработен е прототип на схема за управление на конфликти в структурите на Областна дирекция „Земеделие“ Благоевград. Реализацията на предложения модел позволява проследяване на появата и разгръщането на

конфликтните процеси в дейността на Дирекцията и своевременното предприемане на подходящи решения за тяхното управление.

Посочените приноси са лично дело на докторанта. Те усъвършенстват теорията и практиката на управлението на конфликти в публичната сфера.

Извършената проверка на дисертационния труд не констатира елементи на плагиатство и/или недостоверност на представените научни данни.

IV. Оценка на автореферата

Авторефератът е в обем от 51 страници. Той е издържан в структурно отношение и коректно отразява логиката и последователността на дисертационния труд.

Докторантката е представила под печат три самостоятелни публикации, които са неразделна част от съдържанието на докторската дисертация и с това се покриват минималните национални изисквания.

V. Критични бележки и препоръки

Съществени критични бележки към дисертационния труд не се откриват, с изключение на такива от техническо естество, които биха подобрили неговото качество: първо, уводът на дисертационния труд би могъл да се представи по-стегнато; второ, наименованието на голяма част от фигурите е вградено в тях. Вземайки под внимание значимостта на научното изследване, реализирано от докторант Ваня Пецанова си позволявам да ѝ препоръчам да публикува дисертационния си труд като самостоятелен научен продукт. Това ще даде възможност на по-широк кръг от специалисти да се запознаят с него.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Рецензията на дисертационен труд на тема „Мениджмънта на конфликти в управлението на човешките ресурси в публичната администрация“ е добросъвестно

осъществено научно-приложно изследване. Поставям положителна оценка на дисертационния труд, който отговаря на изискванията на ЗРАС, Правилника за неговото прилагане и нормите на ЮЗУ „Неофит Рилски“. Препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят образователна и научна степен „ДОКТОР“ на Ваня Бориславова Пецанова по професионално направление 3.7 „Администрация и управление“, научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (мениджмънт на публичната сфера)“.

Август, 2022 г.

Член на научното жури:

(доц. д-р Константин Колев)